

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาประเทศ โดยถือว่าเป็นปัจจัยพื้นฐานของการสร้างความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังที่ ชำรง บัวศรี (2505 : 143) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการศึกษา ว่าเป็นเครื่องมือในการพัฒนากำลังคนและความเป็นปึกแผ่นของสังคม การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าจะต้องอาศัยคนที่มีประสิทธิภาพ ธนู แสงศักดิ์ (2531 : 55-56) ก็ได้กล่าวสนับสนุนไว้ว่า การที่จะพัฒนาประเทศให้บรรลุตามอุดมคติได้ก็โดย การปรับปรุงมาตรฐาน การศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น ทั้งนี้เพราะว่าเมื่อประชาชนได้รับการศึกษาแล้วย่อมจะสามารถฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

การพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลและสังคมนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ คือ หลักสูตร (ชำรง บัวศรี, 2508 : คำนำ) ซึ่งเปรียบเป็นเสมือนหัวใจของการศึกษา หลักสูตรที่มีคุณภาพดีควรเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและทัศนคติที่ดีที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม (สุมิตร คุณากร, 2518 : 10) ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ จำเป็นต้องคำนึงถึงหลักสูตรที่ใช้อยู่เสมอ ซึ่งหลักสูตรที่ดีต้องมีลักษณะสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เหมาะสมและสนองกับความต้องการของเด็ก (ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์, 2518 : 20-24)

หลักสูตรเป็นสิ่งกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษาเพื่อจะเป็นแนวทางที่ให้ความรู้ ถ่ายทอดวัฒนธรรม การเสริมสร้างทักษะ การปลูกฝังเจตคติค่านิยม และการเสริมสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ผู้เรียนพัฒนาไปในทุกด้าน (สันต์ ธรรมบำรุง, 2527 : 8) นอกจากนี้ อมรา เล็กเรื่องสินธุ์ (2529 : 8-9) และทัศนีย์ ศุภเมธี (2528 : 16-17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรว่าเป็นเอกสารทางราชการ เกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา โครงการ และแนวทางในการให้การศึกษา แผนการปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้นำทางการปฏิบัติของครู และวิชัย ราษฎร์ศิริ (2524 : 121) ได้กล่าวเพิ่มเติมในเรื่องเดียวกันว่า เป็นเครื่องมือของรัฐในอันที่จะพัฒนาคนและพัฒนากำลังใจคน และยังชี้ถึงความเจริญของชาติ ดังนั้น เมื่อสังคมเกิดปัญหาหรือเปลี่ยนแปลง ความต้องการที่จะแก้ไขปัญหาในสังคมจะสะท้อนออกมาในรูปของหลักสูตร (พนัส หันนาสินทร์, 2529 : 210)

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้ใช้มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 ตลอดช่วงเวลาที่ใช้หลักสูตรได้มีการติดตามและประเมินผล พบว่าหลักการที่ระบุไว้ยังมีได้เป็นที่ยอมรับหรือมีความเข้าใจถูกต้องตรงกันในวงการศึกษา (สุมน อมรวิวัฒน์, 2530 : 9) จุดหมายของหลักสูตรกำหนดไว้มากเกินไป ไม่ชัดเจน ไม่มีการจัดลำดับความสำคัญจุดประสงค์การเรียนรู้บางข้อไม่สอดคล้องกับจุดหมาย โครงสร้าง และเนื้อหาบางกลุ่มประสบการณ์ไม่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการด้านเศรษฐกิจสังคม ภัย และอัตราเวลาเรียน นักเรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน ยังไม่เพียงพอในการดำรงชีวิต การจัดการเรียนการสอนส่วนมากยังเน้นเนื้อหามากกว่ากระบวนการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในด้านความรู้ และทักษะพื้นฐานยังไม่เป็นที่พอใจ (กรมวิชาการ, 2532 : 23-26) นอกจากนี้การบริหารการบริการ

การจัดการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร
ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย (กรมวิชาการ, 2524 : 2)

ในปัจจุบันแนวโน้มของประเทศ กำลังพัฒนาจาก
เกษตรกรรมไปสู่อุตสาหกรรม จะส่งผลกระทบต่อการศึกษา
ของชาติ คือ ทำให้ฝ่ายการศึกษาต้องเตรียมกำลังคนเพื่อเข้าสู่
ตลาดแรงงานและเตรียมให้เหมาะสมกับงานในอุตสาหกรรม
ขนาดย่อม การเตรียมผู้เรียนให้พร้อมทั้งในด้านเจตคติ ความรู้
และทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นเพื่อประกอบอาชีพ การสอนให้รู้จัก
รักษาสุขภาพและป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ การรู้จักเลือกรับประทาน
อาหารที่มีประโยชน์ การปลูกฝังวัฒนธรรม จริยธรรม ขนบธรรมเนียม
ประเพณี การสงวนรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากร การรู้จักประหยัด
รู้จักเก็บออม และความสำนึกที่จะช่วยชาติบ้านเมืองให้แก่ผู้เรียน
นอกจากนี้จะต้องจัดทำหลักสูตรการศึกษาสิ่งแวดล้อม และฝ่ายการ
ศึกษาจะต้องเป็นผู้แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในวงการศึกษา
(กรมวิชาการ, 2532 : 22) โดยได้นำผลต่าง ๆ มาพัฒนา
ปรับปรุงหลักสูตร โดยมุ่งหวังที่จะใช้เป็นตัวกำหนดให้บุคลากรผู้
เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาดำเนินการพัฒนาประชากร เพื่อเตรียม
การให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพของประเทศในอนาคต
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2534 : 3)

หลังจากนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
ในวันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2533 ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ
วท611/2533 เรื่องให้ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ปีการศึกษา 2534 ให้ใช้หลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533)
เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-6 ให้ใช้

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และจะใช้หลักสูตรฉบับนี้
ในปีการศึกษา 2539 สำหรับโรงเรียนที่อยู่ในโครงการร่วมพัฒนา
การใช้หลักสูตรของกรมวิชาการซึ่งเปิดสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา
ให้ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.
2533) พร้อมกันทุกชั้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 (กรมวิชาการ,
2534 : บทนำ)

กรมวิชาการได้มีการเตรียมการเพื่อใช้หลักสูตรประถม
ศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ใน
โรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรจำนวน 377 โรงเรียน และโรงเรียน
ทั่วประเทศที่จะใช้หลักสูตรในปีการศึกษา 2534 โดยได้ดำเนินการ
ดังนี้คือ จัดอบรมชี้แจงบุคคลากรในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร
เพื่อเสริมให้มีความสามารถที่จะเป็นแกนนำทางวิชาการ กิจกรรม
หลักที่ได้จัดอบรม ได้แก่ การวิจัยหรือพัฒนาการเรียนการสอน การ
แนะแนวในโรงเรียน การส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การประเมินผล
ด้านจิตพิสัย จัดประชุมชี้แจงผู้บริหารการศึกษาทั้งในส่วนกลางและ
ส่วนภูมิภาค เพื่อให้ทราบแนวทางของหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่ และชี้แจง
ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรหลักในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อให้ได้
ไปชี้แจงผู้เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรในปีการศึกษา 2534 โดยได้จัด
ประชุมชี้แจงรวมทั้งสิ้น 6 ครั้งนอกจากนี้ได้พัฒนาศูนย์สนเทศทาง
การศึกษา สำหรับใช้เป็นศูนย์ข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรตามความ
ต้องการของท้องถิ่น กำหนดนโยบาย และสนับสนุนการใช้สื่อการเรียน
การสอน จัดทำและปรับปรุงสื่อการเรียนการสอน และได้ผลิต
หนังสือเสริมประสบการณ์ประเภทต่างๆ (กรมวิชาการ, 2534 : 4-6)

เนื่องจากกระบวนการใช้หลักสูตรเป็นกระบวนการที่มีความ
ซับซ้อนหลายระดับหลายขั้นตอน และต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคล

หลายหน่วยงาน ความบกพร่องหรือติดขัดในขั้นตอนของการปฏิบัติงาน การใช้หลักสูตรนั้น อาจเกิดขึ้นได้ทุกขณะ และถ้าปล่อยทิ้งไว้จนสิ้นสุดกระบวนการอาจเป็นผลเสียต่อการศึกษาของชาติได้ (กรมวิชาการ, 2527 : 1) ปัญหาต่าง ๆ ของการใช้หลักสูตรอาจเป็นปัญหาเกี่ยวกับทักษะการสอนหรือการจัดประสบการณ์ การจัดสภาพการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ เอกสารหลักสูตร การใช้นวัตกรรมทางหลักสูตร และที่สำคัญยิ่งคือ ระบบบริหาร การจัดการต่าง ๆ ในโรงเรียน บรรยากาศและ ขบวนการปฏิสัมพันธ์ภายในโรงเรียน ปัญหาเหล่านี้ก่อให้เกิดความสูญเสียอย่างมาก ดังนั้น ผู้ที่วางแผนหลักสูตรจึงควรคำนึงถึงจุดนี้ให้มาก เพื่อที่จะได้ทำให้ผลที่ไม่พึงปรารถนาเกิดขึ้นน้อยที่สุด (เสริมศรีไชยศรี, 2526 : 230-231) นอกจากนี้ ปภัสวดี วรกิตติ (2518 : 9) พนมพร เฟ่าเจริญ (2518 : ค) และเพ็ญศิริ บุญล้วน (2518 : 9) พบว่า การประกาศใช้หลักสูตรอย่างกระทันหันทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ผู้บริหารและครูไม่ได้เข้ารับการอบรมอย่างทั่วถึง ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสถานที่ไม่เพียงพอ และโรงเรียนได้รับเอกสารหลักสูตรล่าช้าไม่เพียงพอกับความต้องการ นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2524 : 6-17) ได้พบปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา 2521 ว่า ครูไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย วิธีการสอน ครูขาดความร่วมมือประสานงานกันทั้งภายใน และระหว่างโรงเรียนขาดอุปกรณ์การสอน ขาดทักษะในการสอน ผู้บริหารไม่สนใจและสนับสนุนงานวิชาการไม่ได้รับการนิเทศ และขาดขวัญกำลังใจในตนเองเดียวกัน วีไล โบว์เสวีวงศ์ (2522 : บทคัดย่อ) ศิริวรรณ ดีไพบูลย์ (2523 : บทคัดย่อ) และ สอนง ยอดเศรณี (2528 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาของการใช้หลักสูตรประถมศึกษา 2521 สรุปได้ว่าปัญหาเกิดขึ้นเนื่องมาจาก ครูความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อ และการวัดและประเมินผล

การจัดการศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษา

จังหวัดตรังในปีการศึกษา 2534 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อัตราการตกซ้ำชั้นร้อยละ 13.48 (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง, 2535 : 1) สาเหตุใหญ่เนื่องมาจากการไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และผลการสอบปลายภาคไม่ผ่านตามเกณฑ์ซึ่งตามแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) กำหนดเป้าหมายว่า จะลดอัตราการตกซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้เหลือไม่เกินร้อยละ 7 ในปีการศึกษา 2534 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529 : 28) จะเห็นอัตราการตกซ้ำชั้นสูงกว่าเป้าหมายกำหนด จากผลที่ปรากฏดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า สาเหตุสำคัญอาจเนื่องมาจากการนำหลักสูตรไปใช้ของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง มีปัญหาจึงส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้ไม่สามารถบรรลุตามเป้าหมายผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ว่ามีปัญหากการใช้หลักสูตรด้านใดบ้าง เพื่อเสนอและวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นอันจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้ประกอบการวางแผนพิจารณาปรับปรุงดำเนินการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาระดับปัญหาของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ต่อไปนี้

- 1.1 ด้านการเตรียมบุคลากร
- 1.2 ด้านความเข้าใจหลักสูตร
- 1.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 1.5 ด้านการวัดและประเมินผล
- 1.6 ด้านการนิเทศและติดตามผล

2. เพื่อศึกษาว่าผู้บริหารและครูผู้สอน มีปัญหาต่อการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในด้านต่างๆ 6 ด้าน แตกต่างกันหรือไม่

3. เพื่อศึกษาว่าครู ที่มีความแตกต่างกันในด้านภูมิสำเนา วุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน มีปัญหาต่อการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน แตกต่างกันหรือไม่

4. เพื่อรวบรวมปัญหาและแนวทางแก้ไข ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง เกี่ยวกับใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

สมมติฐาน

การวิจัยในครั้งนี้มีสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารและครูผู้สอน มีปัญหาต่อการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน แตกต่างกัน

2. ครูที่อาศัยอยู่ในภูมิลำเนาต่างกัน มีปัญหาต่อการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน แตกต่างกัน

3. ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีปัญหาต่อการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน แตกต่างกัน

4. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาต่อการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน แตกต่างกัน

5. ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาต่อการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ มีความสำคัญและประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้ทราบถึงระดับของปัญหาในการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตรัง

2. ช่วยให้ทราบถึงความแตกต่างของปัญหาในการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ตามทัศนะของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดตรัง

3. ช่วยให้ทราบความแตกต่างของปัญหาในการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ในด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ตามทัศนะของครูในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรังที่มีสถานภาพต่างกัน

4. ช่วยให้ผู้ใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ทั้งในโรงเรียน
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหา
5. ได้ใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่จะทำการวิจัย
เกี่ยวกับหลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้ คือ

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตร
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดตรัง โดยศึกษาปัญหาที่ใช้หลักสูตรในด้านต่างๆ จำนวน 6 ด้าน
ซึ่งประกอบด้วยด้านการเตรียมบุคลากร ด้านความเข้าใจหลักสูตร ด้าน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัด
และประเมินผล และด้านการนิเทศและติดตามผล
2. การศึกษาปัญหาการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในครั้งนี้กระทำเมื่อ
จัดการเรียนการสอนได้เป็นปีการศึกษาที่ 2 คือ ภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2535
3. กลุ่มประชากรสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย
ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดตรัง แยกเป็นกลุ่มประชากรที่เป็นผู้บริหาร จำนวน 336 คน
และครูผู้สอน จำนวน 461คนรวมกลุ่มประชากรเป้าหมาย 797 คน

4. ตัวแปร

- 4.1 ตัวแปรอิสระ ตัวแปรด้านสถานภาพของกลุ่ม
ตัวอย่าง ได้แก่
- 4.1.1 ตำแหน่ง จำแนกเป็น 2 ประเภท
คือ
- 4.1.1.1 ผู้บริหาร
- 4.1.1.2 ครูผู้สอน
- 4.1.2 ภูมิสำเนา จำแนกเป็น 2 ประเภท
คือ
- 4.1.2.1 อำเภอที่เป็นที่ตั้งของ
โรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ปัจจุบัน
- 4.1.2.2 อำเภอที่ไม่ใช่ที่ตั้งของ
โรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ปัจจุบัน
- 4.1.3 วุฒิทางการศึกษา จำแนกเป็น 2
ประเภท คือ
- 4.1.3.1 มีวุฒิทางการศึกษา
- 4.1.3.2 ไม่มีวุฒิทางการศึกษา
- 4.1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน จำแนกเป็น 3
ประเภท คือ
- 4.1.4.1 น้อยกว่า 5 ปี
- 4.1.4.2 ตั้งแต่ 5 ปีถึง 10 ปี
- 4.1.4.3 มากกว่า 10 ปี
- 4.1.5 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น 3
ประเภท คือ
- 4.1.5.1 ขนาดเล็ก
- 4.1.5.2 ขนาดกลาง
- 4.1.5.3 ขนาดใหญ่

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ในการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) 6 ด้าน

- 4.2.1 ด้านการเตรียมบุคลากร
- 4.2.2 ด้านความเข้าใจหลักสูตร
- 4.2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 4.2.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 4.2.5 ด้านการวัดและประเมินผล
- 4.2.6 ด้านการนิเทศและติดตามผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หมายถึง หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เมื่อปีการศึกษา 2534
2. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาที่ดำเนินการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง
3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง

4. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่สอนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ในปีการศึกษา 2535
5. ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งเป็นผู้บริหาร และครูผู้สอน
6. ปัญหาการใช้หลักสูตรชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) หมายถึง อุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้การใช้หลักสูตรนี้ไม่บรรลุตามหลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตรสามารถจะพิจารณาปัญหาออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการเตรียมบุคลากรด้านความเข้าใจหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการนิเทศและติดตามผล
7. ปัญหาด้านการเตรียมบุคลากร หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการไม่ได้รับการอบรม การประชุมชี้แจง การประชุมสัมมนา การประชาสัมพันธ์ รวมทั้งการติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมการใช้หลักสูตร ตลอดจนไม่ได้มีการเตรียมครูผู้สอนไว้ล่วงหน้า
8. ปัญหาด้านความเข้าใจหลักสูตร หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการทำความเข้าใจสาระสำคัญของหลักสูตร คือ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง แนวดำเนินการ เวลาเรียน และคำอธิบายกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งการทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารประกอบหลักสูตร คือ คู่มือหลักสูตร แนวการสอน คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี บุคลากรและผู้บำเพ็ญประโยชน์ และคู่มือการจัดบริการแนะแนว ประกอบการปฏิบัติตามหลักสูตร
9. ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์ ความสามารถ การดำรงชีวิต รวมทั้งการให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมด้วยตนเอง
10. ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการผลิต การใช้สื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์

รวมทั้งขาดการจัดเก็บรักษาที่สะดวกในการนำมาใช้

11. ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างภาคเรียน ปลายภาคเรียน รวมทั้งความเข้าใจการตัดสินผลการเรียน

12. ปัญหาด้านการนิเทศและติดตามผล หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการวางแผนนิเทศ การสร้างความเข้าใจ การดำเนินการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ และการประเมินผลงาน รวมทั้งขาดการได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ

13. ตำแหน่ง หมายถึง หน้าที่ที่ปฏิบัติงาน จำนวนเป็น 2 ประเภท คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

14. ภูมิลำเนา หมายถึง อำเภอที่ครูอาศัย จำนวนเป็น 2 ประเภท คือ อำเภอที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ปัจจุบัน และอำเภอที่ไม่ใช่ที่ตั้งของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบัน

15. วุฒิทางการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของครู จำนวนเป็น 2 ประเภท คือ มีวุฒิต่างสาขาการศึกษา และที่ไม่มีวุฒิต่างสาขาการศึกษา

16. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ครูเริ่มทำงานจนถึงปัจจุบัน จำนวนเป็น 3 ช่วง คือ น้อยกว่า 5 ปี ระหว่างตั้งแต่ 5 - 10 ปี และมากกว่า 10 ปี

17. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนประถมศึกษาที่แบ่งตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวนเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก คือ จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 120 คน ขนาดกลาง คือ จำนวนนักเรียนระหว่าง 121 ถึง 300 คน และขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 301 คน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2529 : 31)